

BIBLIOGRAFIA

LLIBRES:

VILA, Pau, *Resum de Geografia de Catalunya*. Col·lecció Popular Barcino. I, *Aspecte Físic*, Barcelona, 1928. 87 pàgs., gravats i mapes. II, *Aspecte humà. El litoral*, Barcelona, 1929. 90 pàgs. III, *Aspecte humà. El prelitoral (1.ª part)*, Barcelona, 1930. 60 pàgs.

En el primer d'aquests volums fa l'autor l'estudi de la configuració general, de l'evolució física i del relleu de Catalunya, analitzant les diverses grans regions naturals. Fa una descripció de la costa i de la seva evolució, de la hidrografia, el clima, el règim dels rius i l'ambient físic i la vegetació.

En el segon volum inicia la geografia regional amb l'estudi de la Catalunya litoral. Analitza l'explotació del mar i de la terra, les diverses indústries i els dos tipus de poblament, l'agrupat i l'escampat. S'extén, al nostre entendre, massa, en la descripció dels diversos tipus de casa, formes i dependències. Finalment, ve l'anàlisi del capítol de les comunicacions.

En el volum tercer inicia l'estudi de la zona prelitoral, dedicant exclusivament aquest volum al de l'explotació de la terra i deixant pel següent el de les indústries, probablement, casa i comunicacions. — G. DE R.

REPARAZ (fill), Gonçal de, *Catalunya a les mars. Navegants, Mercaders i Cartògrafs catalans de l'Edat Mitjana i del Renaixement. (Contribució a l'estudi de la Història del Comerç i de la Navegació de la Mediterrània)*, Ed. Mentora, S. A., 249 pàgs. Barcelona, 1930.

És un assaig de síntesi de l'expansió econòmica catalana sota els seus diversos aspectes: la navegació, el comerç i les conseqüències científiques que aquests tingueren a la Catalunya medieval.

REPARAZ (fill), Gonçal de, *Història dels descobriments geogràfics*. Vol. I, *Els primers viatgers (Edat antiga)*, 66 pàgs. amb gravats i mapes. Barcelona, 1927. Vol. II, *Els viatgers medievals*, 70 pàgs. amb gravats. Barcelona, 1928.

És un breu estudi de vulgarització que arriba només fins al segle XIV.

CHEVALIER, Marcel, *El paisatge de Catalunya*. Pròleg per Pau Vila, Ed. Barcino, Barcelona, 1928. 197 pàgs., 1 lám. i gravats.

Aquesta obra de Marcel Chevalier és un assaig de classificació dels diversos tipus de paisatge existents a Catalunya. L'empresa és àrdua precisament perquè el paisatge català és dels més variats: tota la gama que va des de l'alta muntanya fins a l'ampla plana litoral.

Chevalier comença fent la definició del que s'ha d'entendre per paisatge, dels elements que hi entren, dels factors que contribueixen a la seva forma—agents atmosfèrics, orogènics, volcànics, naturalesa del terreny—, al seu color—clima, vegetació i també la naturalesa del terreny—, i, finalment, la influència de l'home damunt del paisatge. Segueix la classificació dels paisatges catalans, a cada un dels tipus dels quals dedica un capítol distint. Comença pels paisatges pireneics, i segueixen després els paisatges de les serres, els paisatges suaus de les belles muntanyes hercinianes, els de les grans planes, els litorals, els volcànics, fluvials i lacustres.— G. DE R.

GLANADELL, J., BOFILL I MATES, J., ROVIRA I VIRGILI, A., *El problema comarcal de Catalunya*. Amb una carta geogràfica de divisió comarcal pel Professor Pau Vila. Barcelona, Casa del Vallès, 1931. 142 pàgs.

GENERALITAT DE CATALUNYA, *Divisió territorial. Estudis i projectes. Nomenclàtor de Municipis*. Barcelona, MCMXXXIII. Vol. I, text. Vol. II, làms.

CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA, *Diccionari nomenclàtor de pobles i poblats de Catalunya*. Barcelona, Llibreria Catalònia, 1931. XII + 660 pàgs.

ALBUM MERAVELLA, *Llibre de prodigis d'art i natura*. Informacions del P. E. de la Comarca de Bages, B. Ribera, J. Aragonès, ... Barcelona, Editorial Ibèrica, 1928. Vol. I. Vol. II, 1929. Vol. III, 1930: Andorra. Vol. IV, 1932: Camp de Tarragona. Vol. V, 1933.

AVELINE, Claude-Berthold Mahn, *Routes de la Catalogne ou Livre de l'Amitié*. Paris, Paul Hartmann, 1932. 215 pàgs. Il·lustrat.

ROVIRA I VIRGILI, A., *Història Nacional de Catalunya*. Vol. VI. Barcelona, 1931.

En el vol. VI de la *Història Nacional de Catalunya* Rovira i Virgili fa un resum exacte dels fets i de les conclusions sovint molt personals que exposem a *Catalunya a les mars*, i les cites, inclòs les d'autors estrangers en general només coneguts d'especialistes són en llur gran majoria idèntiques. — G. DE R.

ROIG, Emerencià, *La pesca a Catalunya*, Ed. Barcino, Barcelona, 1927, 158 pàgs., gravats.

Heus ací un llibre d'interès geogràfic econòmic, social i humà. L'autor comença per fer un estudi de les costes catalanes i llur configuració. Observem el lèxic dels accidents costers, fons de mar, esculls, etc. (pàgs. 13-14), que té una veritable utilitat filològica i tècnica, a més de la geogràfica.

Emerencià Roig estudia la història de la pesca a Catalunya, els diversos tipus d'embarcació i llur construcció, govern i conservació.

Però la part més important és, sens dubte, la que comprenen els capítols sobre els diversos mètodes de pesca, i, des del punt de vista econòmic, l'estudi sobre les diverses formes d'expedició i venda de peix. — G. DE R.

SOLÉ DE SOJO, V., *La Costa Brava*. Barcelona, Librería Francisco Puig, 1929. 48 pàgs. Biblioteca de Turismo de la Sociedad de Atracción de Forasteros, vol. XVI.

FARRERAS, Miguel, *El Montseny*. Barcelona, Imp. Garrofé, 1929. 139 pàgs. + 6 làmines + 2 mapes.

BIBLIOTECA D'ESTUDIS COMARCALS, vol. I, *Comarca del Vallès, Casa del Vallès*. Barcelona, 1930. 215 pàgs. Conté a més de la crònica i les memòries de la casa del Vallès els estudis següents: VILA, Pau, *El Vallès* (pàgs. 1-80); MASPONS I ANGLASELL, F., *Granollers, carrer de Barcelona* (pàgs. 81-90); CARRERAS CANDI, F., *Algunes paraules toponòmiques del Vallès* (pàgines 91-100); CARRERAS I COSTAJUSA, Miquel, *Per la història espiritual del Vallès i la vida interior de Sabadell* (pàgs. 101-146); SACS, Joan, *El Vallès i la conservació de monuments* (pàgs. 147-154); CARDÚS, E., *Espiritualitat Montserratina de Terrassa* (pàgines 155-170); ELIES, Jacint, *Desviaments del Llobregat i de la Riera de les Arenes* (pàgines 171-180); AMADES, Joan, *Balls populars del Vallès* (pàgs. 181-206).

L'estudi de Pau Vila examina la geografia de la contrada; evolució del poblament, els centres regionals — Granollers, Sabadell, Terrassa — llur evolució i característiques. Fa després l'estudi de l'adaptació del Vallès i dels seus nuclis urbans a l'economia moderna, transformació complexa, l'estudi de la qual és de gran interès i abarca les dues regions vallesenques: la gran zona industrial de la depressió i les regions preponderantment agrícola ramadera.

Maspoms i Anglasell fa un breu anàlisi d'un privilegi d'Alfons IV datat a València a 24 de febrer de 1418. Aquest privilegi declara Granollers «carrer de Barcelona». Sota aquesta curiosa expressió s'amagaven drets considerables i transcendents per a la població vallesenca: els de tenir una llei civil pròpia.

Carreras i Candi estudia l'origen d'alguns dels noms geogràfics de la regió, com Matagalls, Montseny, Pla de la Calma, Tagamanent.

Del treball de Carreras i Costajusa ens interessen particularment per a la geografia humana les pàgines 112-142, que contenen dades útils per a l'estudi de la geografia especial, tals com l'emigració d'elements humans de fora, els contactes amb l'exterior, el caràcter, transformacions materials i socials que s'han produït en el curs del temps degudes a la introducció del maquinisme, etc.

Jacint Elies estudia la geografia física del Llobregat dintre de la contrada, analitzant l'evolució del seu curs a través dels temps.

Els altres treballs no entren dintre del nostre tema. — G. DE R.

REPARAZ (fill), Gonçal de, *La Plana de Vic*. Capítols I-II per J. R. Bataller. Barcelona, Editorial Barcino, 1928. 340 pàgs. + XL làms. (Enciclopèdia «Catalunya», vols. 8-9 [III-IV de la secció de Geografia]).

VILA, Pau, *La Cerdanya*. Amb la col·laboració de Marcel Chevalier en els dos primers capítols del llibre. Ed. Barcino, Barcelona, 1926. 263 pàgs. amb gravats i làmines.

Els dos capítols redactats per Marcel Chevalier estudien la geografia física i l'evolució geològica de la contrada.

Pau Vila comença el seu estudi amb el capítol sobre el clima, tan dur, de la Cerdanya. Aquest estudi—més descriptiu que causal—és ple d'interès pel que es refereix a la geografia humana de la contrada. Ve després l'anàlisi dels diversos tipus de paisatge.

La segona part comprèn la geografia humana: desenrotllament històric del poblament, emplaçament i caràcter geogràfic de les poblacions, les cases i llurs agrupaments, agricultura i ramaderia, indústria, contactes, i la població i les migracions.

Termina l'extensa monografia amb un petit diccionari dels nuclis habitats, diccionari que s'ha volgut afegir als volums d'aquesta sèrie, que, segons el projecte primitiu, devia comprendre un volum per cada regió natural de Catalunya, i que després s'ha quedat limitada a dues a penes. — G. DE R.

IGLESIAS, Josep, *Delimitació del Camp de Tarragona. La font històrica en la demarcació de les comarques catalanes*. Reus, Llibreria Nacional i Extranjera, 1930. 116 pàgs.

IGLESIAS, Josep, *Itineraris d'entorn del Camp de Tarragona i pel Montsant*. Barcelona, Club Excursionista de Gràcia, 1928. 19 pàgs. + 8 làms.

IGLESIAS, Josep, *Les muntanyes de Prades, el Montsant i Serra la Llana*. Guia itinerària precedida d'un esbós monogràfic per ... i Joaquim Santasusagna. Reus, Ricard Ferreter i Gili, 1930. 366 pàgs. + XXXVI làms. + 1 mapa.

PALAU I DULCET, Antoni, *Conca de Barbarà. II, Guia de Poblet*. Barcelona, Impremta Romana, 1931. 303 pàgs. + 3 fls. s. n. d'índex + 2 plans i 1 làmina.

PALAU I DULCET, Antoni, *Conca de Barbarà. III, Guia de la Conca*. Barcelona, Impremta Romana, 1932. 168 pàgs. + ff. s. n. + 4 làms.

BERTRANS SOLSONA, José, *Valle de Arán (Suiza española)*. Barcelona, Talleres Gráficos Cortel, 1928. 208 pàgs.

REAL AUTOMÓVIL CLUB DE CATALUÑA. BARCELONA. *Itinerario-Guia descriptiva para una excursión a la Vall d'Arán*. Datos i noticias de interés para el turista que visite aquellos parajes. Barcelona, Imp. J. Prous, 1927. 54 pàgs. + 1 plànol-itinerari.

CHEVALIER, Marcel, *Andorra*. Dardel Ed., Chambéry, 1925. 108 pàgs., 24 làms., 5 gràfics.

Es tracta d'un estudi detallat d'Andorra. Comença l'autor examinant la geologia i la geografia física d'aquesta terra pirenenca. Observa que el Valira, encara que conservant tothora característiques torrencials, ha assolit ja la seva fase d'estabilitat: avui el seu perfil vertical és gairebé fixe. L'estudi de geografia física és interessant i ben conduït. Segueix el de la humana, en el qual remarcuem un bon anàlisi de la trashumància a Andorra, que tantes relacions té amb aquest fenomen migratori anyal dels ramaders a les terres catalanes.

Barcelona, Guia práctica y artística de la ciudad con dieciocho planos a seis tintas. Patrocinada por la Asociación de Hoteleros y similares de Cataluña. Barcelona, Librería Catalonia (1929). 205 pàgs. + 18 plànols (Guías P. J. C. S.).

- WEBER, Wolfgang, *Barcelona* (Herausg. von C. O. Justh). Berlin, Albertus-Verlag (1929). 20 pàgs. + 1 plànol + 224 làms.
- SERRA BOLDÚ, V., *Lérida*. Ilustraciones fotográficas de «Arxiu Mas» y Roisin. Barcelona. 48 pàgs. (Biblioteca de Turismo, vol. XI).
- PALAU I DULCET, Antoni, *Guia de Montblanch*. Barcelona, Impr. Romana, 1931. 202 pàgines + 6 fols. s. n. + 5 làms. + 1 mapa plegadís.
- MARINEL·LO, Manuel, *Montserrat*. Barcelona, 1927. 66 pàgs.
- CHAMBERLIN, Frederick, *The Balearics and their peoples*. With 20 maps and 42 illustrations. London, John Lane, 1927. 1 làm. frontispici + 261 pàgs. + 21 làms. + 1 mapa.
- SHELLEY, H. C., *Majorca*. With an introduction by A. S. M. Hutchinson. London, Methnen & Co. XXIII + 283 pàgs. + 1 làm. frontispici + 23 làms. s. n. + 1 mapa.
- SECGER, E., *Streifzüge auf Mallorca*. Mit 72 Abbildungen, ... Leipzig, C. B. Klot. 190 pàgs.
- ENSEÑAT, Juan B., ROSELLÓ, Bartolomé de y LLOBET Y FERRER, *Ibiza y Formentera*. Barcelona, Casa P. de Caridad, 1929. 60 pàgs. (Biblioteca de Turismo de la Sociedad de Atracción de Forasteros, vol. XIX).
- TORMO, Elías, *Levante (Provincias valencianas y murcianas)* amb un *Estudio geográfico* de J. Dantín Cereceda. Madrid, Calpe. CLXIV + a-u + 399 pàgs. + 17 plànols en color + 14 plànols de ciutats. (España: Guías Regionales, Calpe, núm. III.)
- PEIRÓ GUILLÉN, Alberto, *Guía del viajero en Valencia y sus alrededores*. Valencia, Román Ortega. 286 pàgs. + 1 mapa.
- SARTHOU CARRERES, C., *Valencia artística y monumental*. Prólogo de M. Gómez. Valencia, Tip. del Carmen. 170 pàgs. + 5 pàgs. d'índex s. n. + 31 làms. s. n.
- SAVORY, Isabel, *The romantic Rossillon: in French Pyrenees*. London, T. Fisher Union, XII + 214 pàgs.

REVISTES:

- *Annales de Géographie* (Paris). — BÉRARD, Armand: *Les conditions des établissements maritimes sur la côte de Provence dans l'antiquité* (XXXVI, 1927, pàgs. 413-435). I. La région naturelle et ses voies d'accès: 1.º Les routes maritimes: 2.º Les routes de terre. — II. Les Ressources du pays: Les plaines côtières: L'exploitation du sol: Les troupeaux: L'exploitation du sous-sol. — III. La vie maritime: Vents et régions maritimes: La pêche: La pourpre et le corail. — IV. Indigènes et Étrangers. — V. Les établissements. Essai de classification. — GAUSSEN, H.: *Les cultures en terrasses dans le bassin méditerranéen occidental* (XXXVI, pàgs. 276-278). — ARNAUD, G.: *Les pluies dans la péninsule Ibérique* (XXXVI, pàgines 372-373). — ARNAUD, G.: *Le Congrès Géologique International de Madrid* (XXXVI, pàgines 471-472). — LEFEBVRE, Th.: *La transhumance dans les Basses-Pyrénées* (XXXVII, 1928, pàgs. 35-60). I. Conditions actuelles de la Transhumance. — II. La Transhumance d'été. Zone de la transhumance d'été: le bétail transhumant: conditions de la transhumance d'été: le rythme de la transhumance d'été. — III. La transhumance d'hiver: importance de la transhumance d'hiver: conditions de la transhumance d'hiver: rythme de la transhumance d'hiver: répercussion de la transhumance d'hiver. — IV. Conclusion: Type I, type II, type III, type IV, type V. — SORRE, Max: *La Cerdagne, d'après M. Pau Vila* (XXXVII, 1928, pàgs. 544-546). — BAULIG, H.: *Sur le sens des mots «serre», «serra», «sierra»* (XXXVIII, 1929, pàgs. 171-173).